



# **PODSTAWY PRAWNE SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO**

# ZAGADNIENIA

- 1. KONSTYTUCYJNE PODSTAWY BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO**
- 2. USTAWOWE REGULACJE FUNKCJONOWANIA PODMIOTÓW I DZIEDZIN BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO**
- 3. ZAŁOŻENIA STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP**
- 4. STANY NADZWYCZAJNE**

# LITERATURA

1. **BIAŁA KSIĘGA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP, BBN, WARSZAWA 2013.**
2. **GROSZEK Z., GOTOWOŚĆ PAŃSTWA DO OBRONY I OCHRONY, DIFIN, WARSZAWA 2016.**
3. **KITLER W. BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE RP. PODSTAWOWE KATEGORIE, UWARUNKOWANIA, SYSTEM, AON, WARSZAWA 2011.**
4. **KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ 1997.**
5. **OBRONA NARODOWA W TWORZENIU BEZPIECZEŃSTWA POLSKI W XXI WIEKU, RED. R. JAKUBCZAK, A. SKRABACZ, K. GAŚIOREK, BELLONA 2008.**
6. **STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2000, 2003.**
7. **STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2007.**
8. **STRATEGIA OBRONNOŚCI RP 2000, 2009.**
9. **STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2022, RM, WARSZAWA 2013.**
10. **STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2014.**
11. **USTAWY, ROZPORZĄDZENIA DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO.**



# KONSTYTUCYJNE PODSTAWY BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

# PRAWO MIĘDZYNARODOWE

**Prawo międzynarodowe publiczne** – zespół norm regulujących wzajemne stosunki między państwami oraz organizacjami międzynarodowymi i innymi uczestnikami stosunków międzynarodowych mającymi zdolność do działania w stosunkach międzynarodowych.

**Źródła prawa międzynarodowego publicznego:**

- a) umowy międzynarodowe;
- b) zwyczaj międzynarodowy;
- c) ogólne zasady prawa.

**Umowa międzynarodowa** – zgodne oświadczenie co najmniej dwóch (lub więcej) podmiotów prawa międzynarodowego, z którego wynikają skutki prawne w sferze praw i obowiązków stron tej umowy.

**Nazwy umów międzynarodowych** – m.in. traktat, konwencja, układ, pakt, porozumienie, protokół, akt końcowy konferencji, statut organizacji międzynarodowej.

## PRAWO MIĘDZYNARODOWE

**Przykłady umów międzynarodowych** odnoszących się do problematyki bezpieczeństwa:

1. **Karta Narodów Zjednoczonych z 1945 r.**
2. **Konwencja w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa z 1948 r.**
3. **Traktat Północnoatlantycki (Traktat Waszyngtoński) z 1949 r.**
4. **cztery konwencje genewskie o ochronie ofiar wojny z 1949 r.**
5. **Europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r.**
6. **Konwencja w sprawie bezprawnych czynów skierowanych przeciwko bezpieczeństwu lotnictwa cywilnego (Konwencja Montrealska) z 1971 r.**
7. **Konwencja w sprawie przeciwdziałania bezprawnym czynom przeciwko bezpieczeństwu żeglugi morskiej z 1988 r.**
8. **Konwencja ONZ o zwalczaniu finansowania terroryzmu z 1999 r.**
9. **Konwencja ONZ przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z 2000 r.**

# PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ

## **Dorobek prawny Unii Europejskiej:**

- całe dotychczasowe prawo UE, wraz z ukształtowanymi sposobami jego interpretacji i stosowania;
- polityki wspólnotowe;
- orzecznictwo sądowe;
- zwyczaje;
- zasady tkwiące u podstaw funkcjonowania UE.

## **Prawo UE dzieli się na:**

- pierwotne prawo UE – nazywane również prawem statutowym lub „konstytucją” Unii;
- pochodne prawo UE – nazywane również prawem uchwalonym lub prawem wtórnym względnie instytucjonalnym.

**Do pierwotnego prawa UE zalicza się** prawo traktatowe (traktaty ustanawiające lub zmieniające porządek prawny UE) oraz zasady prawa i prawo międzynarodowe.

**Do pochodnego prawa UE zalicza się** – w świetle Traktatu z Lizbony – akty prawodawcze, czyli rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, rekomendacje i opinie oraz akty wykonawcze, czyli rozporządzenia wykonawcze (delegowane) i dyrektywy wykonawcze (delegowane).

## PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ

W ramach **Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa** (WPZiB), instrumentami jej realizacji są w świetle Traktatu z Lizbony (art. 12 TUE):

- a) ogólne wytyczne;
- b) decyzje określające:
  - działania, które powinny być prowadzone przez UE;
  - stanowiska, które powinny być podjęte przez UE;
  - zasady wykonania decyzji, o których mowa powyżej;
- c) umacnianie systematycznej współpracy między państwami członkowskimi w prowadzeniu ich polityki.

**Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony** stanowi integralną część Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Zapewnia Unii zdolność operacyjną, opierając się na środkach cywilnych i wojskowych.

Unia może z nich korzystać w przeprowadzanych poza Unią misjach utrzymania pokoju, zapobiegania konfliktom i wzmacniania międzynarodowego bezpieczeństwa, zgodnie z zasadami Karty Narodów Zjednoczonych.

Zadania te są wykonywane z wykorzystaniem potencjału jaki zapewniają państwa członkowskie.



# PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ

## **Przykłady aktów prawnych UE odnoszących się do problematyki bezpieczeństwa:**

- **Rozporządzenie WE 2580/2001 z 27 grudnia 2001 roku w sprawie określonych środków skierowanych przeciwko osobom fizycznym i prawnym w celu zwalczania terroryzmu;**
- **Decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z 13 czerwca 2002 roku w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedur dostarczania między państwami członkowskimi;**
- **Decyzja ramowa Rady 2002/996/WSiSW z 28 listopada 2002 roku w sprawie mechanizmu oceny systemów prawnych i ich wdrażania na poziomie krajowym w zakresie walki z terroryzmem;**
- **Decyzja ramowa Rady 2003/577/WSiSW z 22 lipca 2003 roku w sprawie wykonywania w Unii Europejskiej nakazów zamrażania własności lub dochodów;**
- **Rozporządzenie Rady (WE) nr 423/2007 z dnia 19 kwietnia 2007 roku dotyczące środków ograniczających wobec Iranu.**

## PRAWO POLSKIE - KONSTYTUCJA RP

**Przepisy Konstytucji z 1997 r.** określają główne typy aktów normatywnych, ich zakres przedmiotowy, stosunki wzajemne między nimi oraz niektóre, uznane przez ustawodawcę za szczególnie istotne, zasady trybu ich wydawania.

**Konstytucja RP dokonuje podziałów aktów prawnych na następujące grupy:**

- akty prawa międzynarodowego i wewnętrznego;
- akty prawa miejscowego i akty prawa obowiązującego na całym terytorium państwa;
- akty ustawowe i podstawowe;
- akty prawa powszechnie obowiązującego i akty wewnętrznie obowiązujące.

**Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są:**

- Konstytucja,
- ustawy,
- ratyfikowane umowy międzynarodowe;
- rozporządzenia.

### **Z punktu widzenia bezpieczeństwa narodowego – fundamentalne znaczenie ma Art. 5**

**„...Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju...”**

**Zatem,**

**bezpieczeństwo zostało podniesione do rangi podstawowej zasady konstytucyjnej, a wymienione wartości należy traktować jako główne obszary aktywności państwa.**

## KONSTYTUCJA RP

**Art. 126 Konstytucji RP** określa pozycję prezydenta RP w systemie bezpieczeństwa. zgodnie z nim prezydent RP jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej i gwarantem ciągłości władzy państwowej, czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji RP, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.

**Art. 134 Konstytucji RP** powierza Siły Zbrojne RP najwyższemu zwierzchnictwu prezydenta RP.

Zgodnie z **art. 135 Konstytucji RP**, Rada Bezpieczeństwa Narodowego jest organem doradczym prezydenta RP w zakresie wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa państwa.

**Art. 146 Konstytucji RP** wskazuje, że Rada Ministrów prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej, zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego państwa oraz porządek publiczny, zapewnia bezpieczeństwo zewnętrzne państwa oraz sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności kraju, a także określa corocznie liczbę obywateli powoływanych do czynnej służby wojskowej.

## KONSTYTUCJA RP

**Państwo** (władza publiczna) jest zobowiązane do **ochrony życia** (art. 38), **nietykalności i wolności osobistej** (art. 41.1); **chroni własność i prawo dziedziczenia** (art. 21.1) oraz **pracę** (art. 24 i 65.5); **zwalcza choroby epidemiczne i zapobiega skutkom degradacji środowiska** (art. 68.4).

**Państwo jest również gwarantem podstawowych praw obywateli.** Każdy obywatel ma prawo do: **bezpiecznych i higienicznych warunków pracy** (art. 66.1), **ochrony zdrowia** (art. 68.1), **zabezpieczenia społecznego** w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego (art. 67.1), **wolności wyrażania swoich poglądów** oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji (art. 54.1), **organizowania pokojowych zgromadzeń** (art. 57) i **zrzeszania się** (art. 58).

Przepisy **Konstytucji formułują obowiązki obywateli**, które mają ścisły związek z bezpieczeństwem i obroną narodową. Najważniejsze z nich to: **wierność RP i troska o dobro wspólne** (art. 82), **przestrzeganie prawa** (art. 84), **obrona ojczyzny** (art. 85.1), **dbałość o stan środowiska i odpowiedzialność za spowodowanie jego pogorszenia** (art. 86).

# KONSTYTUCJA RP

**Ograniczenia** w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanowione **tylko w ustawie** i tylko wtedy, **gdy są konieczne** w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób (art. 31).

Niezwykle ważne dla interesów bezpieczeństwa narodowego i obrony narodowej są **postanowienia rozdziału XI Konstytucji** zatytułowanego „**Stany nadzwyczajne**”. W art. 228 stwierdza się, że „w sytuacjach szczególnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki konstytucyjne są niewystarczające, może zostać wprowadzony odpowiedni stan nadzwyczajny: **stan wojenny, stan wyjątkowy lub stan klęski żywiołowej**”.

Równocześnie zastrzega się, że **działania podjęte** w wyniku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego **muszą odpowiadać stopniowi zagrożenia** i powinny zmierzać do jak najszybszego przywrócenia normalnego funkcjonowania państwa.



# **USTAWOWE REGULACJE FUNKCJONOWANIA PODMIOTÓW I DZIEDZIN BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO**

# UREGULOWANIA PRAWNE

---

## USTAWY i ROZPORZĄDZENIA

### TRZY KATEGORIE

**Ustawy odnoszące się do określonej sfery (dziedziny) bezpieczeństwa narodowego**, np. ustawa o powszechnym obowiązku obrony RP, ustawa o zarządzaniu kryzysowym, ustawa o ochronie przeciwpożarowej, ustawa o ochronie dóbr kultury, prawo ochrony środowiska.

**Ustawy regulujące zadania i kompetencje podmiotów wykonawczych**, np. ustawa o działaniach administracji rządowej, ustawa o administracji rządowej w województwie, ustawa o urzędzie Ministra Obrony Narodowej, ustawy o Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej.

**Ustawy odnoszące się do rodzaju i skali zagrożeń**, tj. ustawy o stanach nadzwyczajnych.



# Konstytucja RP

## USTAWY

### regulujące bezpośrednio problematykę b. i on

- o powszechnym obowiązku obrony RP
- o stanie wojennym oraz kompetencjach ND SZ i zasadach jego podległości...
- o Urzędzie MON
- o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców
- o Policji; o PSP; o SG; o ABW oraz AW o inspekcjach, służbach i strażach
- o ochronie granicy państwowej
- o ochronie przeciwpożarowej
- o rezerwach strategicznych
- Prawo atomowe
- Prawo energetyczne
- o bezpieczeństwie morskim; o obszarach morskich RP i administracji morskiej
- o Państwowym Ratownictwie Medycznym
- o chorobach zakaźnych i zakażeniach
- o ochronie roślin
- o stanie klęski żywiołowej;
- o stanie wyjątkowym

### „wspierające”

- o działach administracji rządowej
- o organizacji i trybie pracy Rady Ministrów oraz o zakresie działania ministrów
- o adm. rządowej w województwie
- o samorządach: gminnym; powiatowym; wojewódzkim
- Prawo geologiczne i górnicze; Prawo budowlane
- Prawo lotnicze; Prawo pocztowe
- o drogach publicznych; o transporcie kolejowym
- Prawo telekomunikacyjne
- Prawo geodezyjne i kartograficzne
- o gospodarce nieruchomościami
- o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym
- o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

**Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej** stanowi, że obrona Ojczyzny jest sprawą i obowiązkiem wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, a umacnianie obronności Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowanie ludności i mienia narodowego na wypadek wojny oraz wykonywanie innych zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony należy do wszystkich organów władzy i administracji rządowej oraz innych organów i instytucji państwowych, organów samorządu terytorialnego, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych, organizacji społecznych, a także do każdego obywatela w zakresie określonym w ustawach.

## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

### **Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP**

#### **W treści tej ustawy zostały określone:**

- główne zadania dla Sił Zbrojnych RP, zasady stosowania przez nie środków przymusu bezpośredniego, użycia broni i innego uzbrojenia, a także ich skład;
- zadania i kompetencje Prezydenta RP, Rady Ministrów, dowódców rodzajów sił zbrojnych, szefów terenowych organów administracji wojskowej, Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Szefa Obrony Cywilnej Kraju oraz wojewody w zakresie obronności państwa.

#### **Ponadto, ustawa ta zawiera regulacje dotyczące:**

- administrowania rezerwami osobowymi;
- służby wojskowej;
- obrony cywilnej;
- służby w jednostkach zmilitaryzowanych;
- udzielania zgody obywatelom polskim na służbę w obcym wojsku lub obcej organizacji wojskowej;
- świadczeń na rzecz obrony;
- przepisów karnych przejściowych i końcowych.

## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

**Ustawa z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności realizowanych przez przedsiębiorców określa:**

- **zasady organizowania zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przez przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym;**
- **organy administracji rządowej właściwe w zakresie organizowania oraz sprawowania nadzoru nad realizacją tych zadań;**
- **zasady finansowania tych zadań.**

**Do zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców należą przedsięwzięcia w zakresie:**

- **mobilizacji gospodarki;**
- **militaryzacji;**
- **planowania operacyjnego;**
- **szkolenia obronnego;**
- **wynikającym z obowiązków państwa-gospodarza.**

## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

**Ustawa z dnia 29 października 2010 r. o rezerwach strategicznych** określa:

- zasady tworzenia, przechowywania, udostępnienia, likwidacji oraz finansowania rezerw strategicznych;
- zadania i organizację Agencji Rezerw Materiałowych.

W art. 3 tej ustawy stwierdza się, że **rezerwy strategiczne tworzy się na wypadek** zagrożenia bezpieczeństwa i obronności państwa, bezpieczeństwa, porządku i zdrowia publicznego oraz wystąpienia klęski żywiołowej lub sytuacji kryzysowej, w celu wsparcia realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i obrony państwa, odtworzenia infrastruktury krytycznej, złagodzenia zakłóceń w ciągłości dostaw służących funkcjonowaniu gospodarki i zaspokojeniu podstawowych potrzeb obywateli, ratowania ich życia i zdrowia, a także wypełnienia zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej.

# NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

## USTAWA O STANIE KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

(Dz. U. Nr 62 poz. 558) z późn. zmian.

**określa:**

- klęskę żywiołową
- katastrofę naturalną
- awarię techniczną

Zasady działania  
organów władzy  
publicznej

Zakres ograniczenia  
wolności i praw  
człowieka i obywatela

**umożliwia:**

Kierowanie  
podczas  
reagowania kryzysowego

Udział pododdziałów  
i oddziałów Sił Zbrojnych  
w zapobieganiu i likwidacji  
klęski żywiołowej

# NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

## USTAWA O STANIE WYJĄTKOWYM

(Dz. U. Nr 113 poz. 985)

**określa:**

Zasady działania  
organów władzy  
publicznej

Zakres ograniczeń  
wolności i praw  
człowieka i obywatela

Przepisy ogólne  
dotyczące wprowadzenia  
stanu wyjątkowego

**umożliwia:**

Udział Sił Zbrojnych  
w charakterze  
policji

Przywracanie porządku  
publicznego w szkołach  
wyższych, uczelniach,  
zakładach pracy

NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA  
NARODOWEGO

USTAWA O STANIE WOJENNYM ORAZ  
KOMPETENCJACH NACZELNEGO DOWÓDCY SZ  
I ZASADACH JEGO PODLEGŁOŚCI KONSTYTUCYJNYM  
ORGANOM RP (Dz. U. z 2002 r. nr 113 poz. 985) z późn. zm.

określa:

POJĘCIE STANU  
WOJENNEGO

TRYB WPROWADZENIA  
STANU WOJENNEGO

Zasady działania  
organów władzy  
publicznej w czasie  
stanu wojennego

Kompetencje  
Naczelnego  
Dowódcy SZ

Zakres ograniczeń  
wolności i praw  
człowieka i obywatela

umożliwia:

Nakładanie  
na przedsiębiorców  
dodatkowych zadań

Zajęcie nieruchomości  
niezbędnych  
dla SZ

Nakładanie na osoby  
fizyczne i prawne obowiązku  
wykonywania świadczeń

Wprowadzenie cenzury prewencyjnej



## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

**Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym** określa i precyzuje:

- **istotę zarządzania kryzysowego oraz takich pojęć jak:** sytuacja kryzysowa, infrastruktura krytyczna, europejska infrastruktura krytyczna, ochrona infrastruktury krytycznej, czy planowanie cywilne;
- **zadania z zakresu planowania cywilnego,** strukturę planów zarządzania kryzysowego i zasady ich opracowania, zasady opracowania i strukturę Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego na potrzeby Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego;
- **istotę, strukturę i sposób opracowania Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej,** a także zadania z zakresu ochrony tej struktury; ustala zasady uznawania potencjalnej europejskiej infrastruktury krytycznej i informowania o niej właściwych organów państw członkowskich Unii Europejskiej;
- **kto sprawuje zarządzanie kryzysowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej** na wszystkich szczeblach administracji publicznej, jakie są zadania tych decydentów oraz przy pomocy jakich organów opiniodawczo-doradczy i sztabowych te zadania są realizowane;
- **zasady użycia Sił Zbrojnych RP** w zarządzaniu kryzysowym oraz ich szczegółowe zadania;
- **zasady finansowania** zadań zarządzania kryzysowego.

## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

**Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji** określa:

- **istotę i przeznaczenie Policji, jej podstawowe zadania i organizację**, a w niej rodzaje służb i skład Policji, rolę i zasady powoływania i odwoływania Komendanta Głównego Policji oraz komendantów wojewódzkich, powiatowych, rejonowych i komisariatów, a także ich uprawnienia i obowiązki;
- **zakres uprawnień Policji** w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i administracyjno-porządkowych;
- **zasady i tok pełnienia służby** przez policjantów, korpusy i stopnie policyjne, obowiązki i prawa policjantów, zasady ich zakwaterowania i uposażenia, a także ich odpowiedzialność dyscyplinarną i karną;
- **zasady użycia do pomocy Policji** oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, żolnierzy Żandarmerii Wojskowej i funkcjonariuszy Straży Granicznej, jeżeli użycie oddziałów i pododdziałów Policji okaże się niewystarczające;
- **ustalenia dotyczące służby policjantów poza granicami państwa**, a także warunków wspólnych działań policji na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej.

## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

### **Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej:**

- **definiuje istotę i przeznaczenie PSP**, określa jej podstawowe zadania, strukturę organizacyjną, zasady powoływania i odwoływania oraz zadania Komendanta Głównego PSP, komendantów wojewódzkich i powiatowych oraz zasady finansowania tej formacji;
- **zawiera ustalenia dotyczące organizacji i prowadzenia akcji ratowniczych** oraz czynności kontrolno-rozpoznawczych;
- **określa zasady i tok pełnienia służby przez strażaków**, zasady wykonywania zadań poza granicami państwa, korpusy osobowe i stopnie w PSP oraz zasady ich nadawania, prawa i obowiązki oraz odpowiedzialność dyscyplinarną strażaków, zasady ich zakwaterowania i uposażenia, a także zasady pełnienia służby kandydackiej w szkołach PSP.



## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

### **Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej określa:**

- **istotę tej formacji, jej przeznaczenie i podstawowe zadania;**
- **zasady powoływania i odwoływania Komendanta Głównego oraz komendantów oddziałów, placówek i dywizjonów Straży Granicznej, zakres działania i uprawnienia Komendanta Głównego SG, a także zasady finansowania tej formacji;**
- **szczegółowy i szeroki zakres uprawnień Straży Granicznej;**
- **zasady użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;**
- **zasady użycia środków przymusu w stosunku do statków morskich i powietrznych;**
- **zasady i przebieg służby w Straży Granicznej, korpusy i stopnie funkcjonariuszy SG, ich prawa, obowiązki i odpowiedzialność dyscyplinarną oraz zasady zakwaterowania.**

## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

**W ustawie z 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu zostały określone:**

- **zadania tych organów** oraz zasady finansowania ich działalności;
- istota, zadania i skład działającego przy Radzie Ministrów Kolegium do Spraw Służb Specjalnych;
- **dane dotyczące organizacji ABW i AW**, w tym zasady powoływania i odwoływania szefów tych organów, zasady kierowania przez nich działalnością ABW i AW, a także ustalenia dotyczące przekazywania Prezydentowi RP i Prezesowi Rady Ministrów informacji mogących mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i międzynarodowej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej;
- **uprawnienia funkcjonariuszy ABW i AW** podczas wykonywania czynności służących realizacji zadań;
- **zasady pełnienia przez funkcjonariuszy służby** w ABW i AW;
- **korpusy i stopnie służbowe, obowiązki i prawa oraz zasady zakwaterowania i uposażenia funkcjonariuszy ABW i AW.**

## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

**W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym określono:**

- **istotę tego organu**, jego zadania i sposób finansowania działalności;
- **ustalenia organizacyjne**, takie jak sposób powoływania i odwoływania Szefa CBA, wymagania względem kandydatów na szefa i zastępcę szefa CBA oraz zasadnicze obowiązki Szefa CBA;
- **uprawnienia funkcjonariuszy CBA**, podczas wykonywania czynności służących realizacji zadań oraz sposoby realizacji czynności kontrolnych;
- **ustalenia dotyczące pełnienia służby** przez funkcjonariuszy CBA, ich obowiązki i prawa, odpowiedzialność dyscyplinarną, jak również zasady uposażenia.

## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

### **Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych określa:**

- **istotę straży gminnej**, jako samorządowej umundurowanej formacji, przeznaczonej do ochrony porządku publicznego na terenie gminy, spełniającej służebną rolę wobec społeczności lokalnej, wykonując swe zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli;
- **kto może utworzyć straż gminną** i na jakich zasadach, a także, kto kieruje tą strażą i kto sprawuje nadzór nad jej działalnością;
- **zadania, jakie realizują** stráže gminne oraz zakres i zasady ich współpracy z Policją;
- **prawa i obowiązki strażników** podczas wykonywania zadań.



## NAJWAŻNIEJSZE USTAWY DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

### **Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia określa:**

- **obszary, obiekty i urządzenia podlegające obowiązkowej ochronie;**
- **zasady tworzenia i funkcjonowania wewnętrznych służb ochrony;**
- **zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia;**
- **wymagane kwalifikacje i uprawnienia pracowników ochrony;**
- **nadzór nad funkcjonowaniem ochrony osób i mienia;**
- **zasady ochrony transportowanej broni, amunicji, materiałów wybuchowych, uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego.**





# **ZAŁOŻENIA STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP**

# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA I STRATEGII OBRONNOŚCI RP

- **DOKTRYNA OBRONNA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ – Uchwała KOK nr 1/90 z 21 lutego 1990 r.**
- **ZAŁOŻENIA POLSKIEJ POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA – Uchwała KOK z 2 listopada 1992 r.**
- **POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I STRATEGIA OBRONNA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ – Uchwała KOK z 2 listopada 1992 r.**
- **STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ – Rada Ministrów – styczeń 2000 r.**
- **STRATEGIA OBRONNOŚCI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ – Rada Ministrów – maj 2000 r.**
- **STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ – Rada Ministrów – wrzesień 2003 r.**
- **STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ – Rada Ministrów – listopad 2007r.**
- **STRATEGIA OBRONNOŚCI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ - 2009r.**
- **STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2022– Rada Ministrów – kwiecień 2013r.**
- **STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ – Rada Ministrów – listopad 2014r.**
- **KONCEPCJA OBRONNA RP 2017r.**

# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA RP

## DOKTRYNA OBRONNA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

przyjęta przez Komitet Obrony Kraju  
21 lutego 1990 roku.

**Jej zasadniczym celem było zarysowanie nowej polityki obronnej Polski w świetle przemian zachodzących w regionie Europy Środkowej w 1989 roku.**

**Jednak już w momencie uchwalenia była ona nieaktualna.**

### Sprzeczności występujące w Doktrynie Obronnej RP:

- jednym z jej kluczowych założeń był udział Polski w Układzie Warszawskim, który w tamtym czasie istniał już tylko „na papierze”. Mimo to zgodnie z „Doktryną...”, w razie konfliktu zbrojnego Polska nie czuła się zobowiązana do wsparcia Układu Warszawskiego. Chodzi tu o ewentualny konflikt nieistniejącej organizacji z NATO.
- uspołecznianie polityki obronnej państwa, na którą miała wpływać opinia publiczna („Doktryna...” została wdrożona bez konsultacji ze społeczeństwem).

# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA RP

## ZAŁOŻENIA POLSKIEJ POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA ORAZ POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I STRATEGIA OBRONNA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z 1992 ROKU

*"Założenia polskiej polityki bezpieczeństwa, sygnowane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, określały podstawowe zasady polityki naszego kraju w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego.*

*Polityka bezpieczeństwa i strategia obronna Rzeczypospolitej Polskiej była dokumentem rozwijającym i precyzującym te zasady. Przedstawiała zamierzenia i kierunki działań mających na celu umocnienie suwerenności i bezpieczeństwa Polski, sprzyjających rozwojowi cywilizacyjnemu naszego kraju i wzrostowi jego pozycji w Europie."*



Lech Wałęsa,  
Prezydent RP w latach 1990-1995

# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA RP

## **ZAŁOŻENIA POLSKIEJ POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA 1992**

- 1. Założenia podstawowe - szerokie traktowanie bezpieczeństwa: kwestie polityczne i militarne, gospodarcze, ekologiczne, społeczne i etniczne.**
- 2. Integracja z Europą Zachodnią.**
- 3. Międzynarodowy system bezpieczeństwa.**
- 4. Nowa współpraca regionalna.**
- 5. Obronność (kluczowa racja stanu).**
- 6. Bezpieczeństwo wewnętrzne RP.**

# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA RP

## **POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I STRATEGIA OBRONNA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ 1992**

### **Cele RP:**

- obrona i umacnianie suwerennej państwowości (to ona gwarantuje respektowanie praw człowieka, wolności i swobód obywatelskich);
- trwałe, niepodległe, bezpieczne byt państwa (warunek ukształtowania systemu demokratycznego);
- usprawnienie gospodarki (reformy rynkowe).

**Uwarunkowania i zagrożenia** - rozpad ZSRR i zmiany z tym związane.

### **Zewnętrzne aspekty polityki bezpieczeństwa:**

- zgodność polskiej polityki z prawem międzynarodowym, z Kartą Narodów Zjednoczonych, innymi aktami międzypaństwowymi oraz z postanowieniami KBWE;
- rozbrojenie - popieranie inicjatyw rozbrojeniowych;
- współpraca międzynarodowa;
- Sojusz Północnoatlantycki (NATO) - dążenie do uzyskania członkostwa;
- proces KBWE - kształtowanie stabilności w regionie;
- Wspólnoty Europejskie - integracja gospodarcza i polityczna;
- porozumienia regionalne i sąsiedzkie - porozumienie wszechradzkie (Polska, Węgry, Czechosłowacja - potem Czechy i Słowacja) oraz budowanie przyjaznych stosunków z Rosją, Ukrainą, Białorusią i Litwą.

# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA RP

## POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I STRATEGIA OBRONNA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ 1992

**Aspekty gospodarczo-obronne** - zaspokajanie materialnych potrzeb obronności państwa:

- zapewnienie optymalnych warunków do utrzymania i szkolenia SZ w okresie pokoju;
- przygotowanie bazy na wypadek zagrożenie bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny;
- stworzenie warunków przetrwania ludności w sytuacjach ekstremalnych.

**Założenia strategii obrony:**

- przygotowanie, rozbudowa i utrzymywanie infrastruktury obronnej państwa;
- przygotowanie obronne społeczeństwa;
- działania obronne i interwencyjne polskich sił zbrojnych podejmowane w potrzebie.

**System obronny:**

- podsystem kierowania obronnością
- Siły Zbrojne RP;
- pozamilitarne ogniwa obronne.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP

**Strategia bezpieczeństwa narodowego** – dokument o charakterze politycznym, który określa interesy narodowe i formułuje cele strategiczne – nie jest to jednak akt prawny, aczkolwiek dokument taki musi pozostawać w zgodzie z aktem rangi najwyższej, jakim jest Konstytucja RP.

Dokument ten **stanowi podstawę do opracowania wykonawczych dyrektyw strategicznych**, a w szczególności Polityczno-Strategicznej Dyrektywy Obronnej RP, strategii poszczególnych dziedzin bezpieczeństwa narodowego, strategicznych planów reagowania obronnego i zarządzania kryzysowego oraz wieloletnich programów transformacji systemu bezpieczeństwa państwa, w tym programów pozamilitarnych przygotowań obronnych i programów rozwoju sił zbrojnych.

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej **skorelowana jest ponadto ze strategiami sojuszniczymi** – Koncepcją Strategiczną NATO i Europejską Strategią Bezpieczeństwa.



# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA RP

## STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z 2000 ROKU

1. Cele i zasady polskiej polityki.
2. Ocena zagrożeń i wyzwań.
3. Działania narodowe - rozwój cywilizacyjny i projekcja stabilności.
4. Działania integracyjne.
5. Zaangażowanie w procesy bezpieczeństwa i współpraca międzynarodowa.

### Zagrożenia i wyzwania:

- wojna i agresja zbrojna;
- kryzysy i konflikty lokalne;
- regiony nadmiernej koncentracji potencjału militarnego;
- proliferacja broni masowego rażenia;
- zagrożenia ekonomiczne;
- niebezpieczeństwo nowych podziałów w Europie;
- niekontrolowane migracje transgraniczne;
- środowisko naturalne;
- terroryzm i przestępczość zorganizowana;
- aktywność obcych służb specjalnych oraz ochrona informacji.

# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA RP

## STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z 2000 ROKU

### **Plaszczyzny aktywności i instrumenty realizacji polskiej polityki bezpieczeństwa:**

#### **Działania narodowe:**

- rozwój cywilizacyjny i projekcja stabilności
- dyplomacja
- kontrola eksportu
- służby specjalne
- Policja i Straż Graniczna

#### **Integracja:**

- rola Sojuszu Północnoatlantyckiego
- integracja w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego
- integracja z Unią Europejską; Unia Zachodnioeuropejska, Europejska Polityka w dziedzinie Bezpieczeństwa i Obrony (ESDP)
- przemysł obronny a członkostwo w NATO, UZE i UE

#### **Zaangażowanie:**

- aktywna postawa Polski
- organizacja Narodów Zjednoczonych i operacje pokojowe
- Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE)
- kontrola zbrojeń i środki budowy zaufania

#### **Współpraca:**

- współpraca regionalna i subregionalna
- stosunki dobrosąsiedzkie
- stosunki euroatlantyckie
- stosunki z państwami pozaeuropejskimi

# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA RP

## **STRATEGIA OBRONNOŚCI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z 2000 ROKU**

- bazowała na postanowieniach Konstytucji i innych aktów prawnych;
- kierowała się postanowieniami strategii bezpieczeństwa;
- uwzględniała treści koncepcji strategicznej NATO;
- stanowiła wykładnię podstawowych założeń strategicznych w dziedzinie obronności Rzeczypospolitej Polskiej w warunkach członkostwa w NATO.

### **Treści:**

1. Polska - jej interesy i cele strategiczne w dziedzinie obronności
2. Wyzwania i zagrożenia polityczno-militarne.
3. Koncepcja obronności:
  - zasady polskiej strategii obronności;
  - działania prewencyjno- stabilizacyjne;
  - reagowanie kryzysowe;
  - działania wojenne.
4. System obronności Rzeczypospolitej.
5. Przygotowania obronne.

# EWOLUCJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA RP

## STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z 2003 ROKU

### ROZDZIAŁ I

OBEJMUJMOWAŁ PROBLEMY **NOWYCH WYZWAŃ DLA BEZPIECZEŃSTWA** W KONTEKŚCIE DYNAMICZNEGO ROZWOJU WSPÓŁCZESNEGO ŚWIATA ORAZ CELÓW POLSKIEJ POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

### ROZDZIAŁ II

PREZENTOWAŁ **ZAŁOŻENIA OGÓLNE NARODOWEJ KONCEPCJI STRATEGICZNEJ** ORAZ PROGRAMÓW JEJ REALIZACJI WE WSZYSTKICH PŁASZCZYZNACH FUNKCJONOWANIA SPOŁECZEŃSTWA I PAŃSTWA

### ROZDZIAŁ III

ZAWIERAŁ **ZADANIA DLA SŁUŻB PAŃSTWOWYCH** W ZAKRESIE POLITYKI ZAGRANICZNEJ, DZIAŁALNOŚCI SIŁ ZBROJNYCH RP I WYWIADU.

### ROZDZIAŁ IV

DOTYCZYŁ **GOSPODARCZYCH PODSTAW BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA**, A SZCZEGÓLNIIE W ZAKRESIE: FINANSÓW, GOSPODARKI, INFRASTRUKTURY, OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO ORAZ ROZWOJU EDUKACJI OBYWATELSKIEJ.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2007

## ROZDZIAŁ I

PREZENTUJE **INTERESY NARODOWE I CELE STRATEGICZNE** RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W DZIEDZINIE BEZPIECZEŃSTWA.

## ROZDZIAŁ II

ZAWIERA **UWARUNKOWANIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO** RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, W TYM SZANSE DLA BEZPIECZEŃSTWA ORAZ WYZWANIA I ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA.

## ROZDZIAŁ III

PRZEDSTAWIA **KONCEPCJĘ BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO** ORAZ CELE I ZADANIA SEKTOROWE W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTW: ZEWNĘTRZNEGO, MILITARNEGO, WEWNĘTRZNEGO, OBYWATELSKIEGO, SPOŁECZNEGO, EKONOMICZNEGO, EKOLOGICZNEGO, INFORMACYJNEGO I TELEKOMUNIKACYJNEGO.

## ROZDZIAŁ IV

PREZENTUJE **SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO** RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, W TYM STRATEGICZNE KIERUNKI TRANSFORMACJI TEGO SYSTEMU, PODSYSTEM KIEROWANIA BEZPIECZEŃSTWEM NARODOWYM ORAZ PODSYSTEMY WYKONAWCZE.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2007

## UWARUNKOWANIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP

- procesy i zjawiska w otoczeniu Polski – w regionie, w Europie i w ramach wspólnoty euroatlantyckiej;
- rola Stanów Zjednoczonych, które są gwarantem bezpieczeństwa międzynarodowego;
- zabiegi Rosji, wykorzystującej koniunkturę na surowce energetyczne, o umocnienie swojej pozycji w wymiarze ponadregionalnym;
- pogarszanie się bezpieczeństwa na Bliskim i Środkowym Wschodzie na skutek umacniania się wpływów sił fundamentalistycznych;
- wzrost znaczenia ekonomicznego wymiaru bezpieczeństwa, zwłaszcza bezpieczeństwa energetycznego;
- siły militarne wielu państw w coraz większym stopniu biorą udział w zwalczaniu zagrożeń o charakterze asymetrycznym, w misjach pokojowych oraz operacjach stabilizacyjnych;
- dystans rozwojowy między poszczególnymi regionami świata ulega powiększeniu, co przyczynia się do wzrostu napięć w stosunkach międzynarodowych.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2007

## SZANSE DLA BEZPIECZEŃSTWA RP

- **Polska jest państwem dobrze umocowanym w strukturach europejskich i euroatlantyckich. W polskim interesie leży, aby Sojusz Północnoatlantycki pozostał instrumentem zbiorowej obrony państw członkowskich, adaptując jednocześnie swe zdolności cywilne i wojskowe do zwalczania nowych zagrożeń. Interesom polskim służy umacnianie transatlantyckiej wspólnoty, zacieśnianie stosunków między Stanami Zjednoczonymi i Unia Europejska, zwłaszcza w dziedzinie bezpieczeństwa.**
- **integracja Unii Europejskiej stwarza warunki dla rozwijania stosunków z partnerami w oparciu o wspólnotę wartości i interesów. Biorąc udział w kształtowaniu procesu integracji Polska ma wpływ na jego wymiar funkcjonalny i instytucjonalny;**
- **dynamika procesów demokratyzacji i transformacji gospodarczej w Europie Środkowej, Wschodniej i Południowej oraz wola wielu państw tego regionu zbliżenia z Sojuszem Północnoatlantyckim i Unia Europejska przyczyniają się do umocnienia pokoju i stabilizacji na kontynencie europejskim.**

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2007

## WYZWANIA BEZPIECZEŃSTWA RP

- o zdolności Polski do stawienia czoła wyzwaniom zadecyduje zasięg i przebieg procesu **zmniejszania dystansu technologicznego** między Polska a rozwiniętymi państwami europejskimi;
- **zmiany demograficzne** w Polsce, a szczególnie charakter i skala migracji z Polski do innych państw w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków życia, a także malejący przyrost naturalny i w konsekwencji starzenie się społeczeństwa;
- **zwiększające się różnice w zamożności i poziomie życia obywateli** oraz dystans między poszczególnymi regionami Polski mogą wywołać napięcia, przyczyniając się do zmniejszenia spójności społeczeństwa;
- **konieczność dokończenia transformacji polskiego systemu prawnego**, ze szczególnym uwzględnieniem prawa własności i wynikających z tego konsekwencji.
- **poprawa stanu infrastruktury**, w szczególności stworzenie nowoczesnej sieci transportowej, telekomunikacyjnej i sieci służącej do przesyłu i magazynowania nośników energii;
- **zwiększenie sprawności struktur administracyjnych** w celu optymalnego wykorzystania możliwości rozwojowych, które oferuje uczestnictwo w Unii Europejskiej i w innych instytucjach międzynarodowych.



# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2007

## ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA RP

- **uzależnienie polskiej gospodarki od dostaw surowców energetycznych** - ropy naftowej i gazu ziemnego - z jednego źródła;
- **załamanie procesu integracji europejskiej** na skutek powrotu państw do podejmowania działań wyłącznie przez pryzmat interesów narodowych oraz ambicji traktowania UE jako przeciwwagi dla Stanów Zjednoczonych, a także niezdolności UE do kreowania wspólnej polityki;
- **możliwość umocnienia porządków autorytarnych** na kontynencie oraz nasilenia się postaw konfrontacyjnych;
- zorganizowany **terroryzm międzynarodowy**;
- **gwałtowne zmiany i kryzysy ekonomiczne** oraz na rynkach finansowych i ich wpływ na stabilność, konkurencyjność i możliwości rozwojowe polskiej gospodarki, a tym samym i bezpieczeństwo państwa;
- **zorganizowana przestępczość międzynarodowa**, wynikająca z tranzytowego położenia Polski oraz charakteru i sposobów działania międzynarodowych grup przestępczych;
- **oddziaływanie w cyberprzestrzeni**, skierowane w systemy i sieci teleinformatyczne infrastruktury krytycznej;
- **zagrożenia o charakterze ekologicznym**, będące następstwem niewłaściwego wykorzystania postępu technicznego i technologicznego oraz naruszenia równowagi pomiędzy człowiekiem a przyrodą.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2007

## KONCEPCJA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO – CELE I ZADANIA

**Warunkiem osiągnięcia celów** strategicznych jest **wykorzystanie całego zakresu dostępnych instrumentów i działań** politycznych, gospodarczych, wojskowych i dyplomatycznych. Zacieranie się różnic między wewnętrznymi i zewnętrznymi aspektami bezpieczeństwa narodowego wymaga całościowego podejścia.

Należy przy tym maksymalnie wykorzystać szanse, jakie stwarza członkostwo Polski w NATO i Unii Europejskiej oraz partnerstwo ze Stanami Zjednoczonymi. Trzeba konsekwentnie realizować **działania, umacniające bezpieczeństwo państwa i jego obywateli** oraz polepszające warunki rozwoju społeczeństwa. Należą do nich w szczególności:

- wzmacnianie suwerenności politycznej i ekonomicznej Polski,
- zapewnienie wzrostu dobrobytu społeczeństwa i poprawy jakości życia obywateli,
- unowocześnianie sił zbrojnych i rozwijanie ich zdolności współdziałania z armiami sojuszniczymi,
- umacnianie międzynarodowej pozycji i wizerunku Polski oraz zwiększanie jej udziału w kształtowaniu środowiska międzynarodowego.

**Realizacja celów i zadań** strategicznej koncepcji bezpieczeństwa narodowego będzie się odbywać **z wykorzystaniem działań** politycznych, gospodarczych, wojskowych i innych przedsięwzięć, angażujących administrację publiczną, organizacje pozarządowe i obywateli.

# STRATEGIA OBRONNOŚCI RP - 2009

## ROZDZIAŁ I

PREZENTUJE **ZEWNETRZNE UWARUNKOWANIA OBRONNOŚCI RP**, W TYM: ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA MIĘDZYNARODOWEGO I UWARUNKOWANIA POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA I OBRONNEJ.

## ROZDZIAŁ II

ZAWIERA **KONCEPCJĘ OBRONNOŚCI RP**, W TYM: CELE STRATEGICZNE W DZIEDZINIE OBRONNOŚCI, PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII, OBRONNOŚĆ PAŃSTWA W CZASIE POKOJU, REAGOWANIE NA ZEWNETRZNE ZAGROŻENIA PAŃSTWA ORAZ OBRONĘ PRZED AGRESJĄ ZBROJNĄ.

## ROZDZIAŁ III

PRZEDSTAWIA **SYSTEM OBRONNY PAŃSTWA**, W TYM: WYMAGANIA WOBEC SYSTEMU, PODSYSTEM KIEROWANIA OBRONNOŚCIĄ, PODSYTEM MILITARNY – SIŁY ZBROJNE, PODSYSTEM NIEMILITARNY – POZAMILITARNE STRUKTURY OBRONNE.

## ROZDZIAŁ IV

PRZEDSTAWIA **SIŁY ZBROJNE W SYSTEMIE OBRONNYM PAŃSTWA**, W TYM: ICH MISJE I ZADANIA, POZIOM ZDOLNOŚCI OPERACYJNYCH, STRUKTURĘ ORGANIZACYJNĄ ORAZ MIEJSCE I ROLĘ ORGANÓW DOWODZENIA SZ RP W PODSYSTEMIE KIEROWANIA OBRONNOŚCIĄ.

## ROZDZIAŁ V

PREZENTUJE **PRZYGOTOWANIA OBRONNE PAŃSTWA**, W TYM PRZYGOTOWANIA PODSYSTEMÓW: KIEROWANIA OBRONNOŚCIĄ PAŃSTWA, MILITARNEGO I NIEMILITARNEGO.

## ROZDZIAŁ VI

ZAWIERA **KIERUNKI TRANSFORMACJI SYSTEMU OBRONNEGO PAŃSTWA**, W TYM TRANSFORMACJI PODSYSTEMU MILITARNEGO I NIEMILITARNEGO.

## STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2022

Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2011-2022 **jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych, realizujących średnio- i długookresową strategię rozwoju kraju.** Koordynatorem prac nad tym dokumentem jest Minister Obrony Narodowej.

W związku z koniecznością zharmonizowania horyzontu czasowego Strategii z horyzontem dokumentów wykonawczych z obszaru planowania obronnego (determinowanego **przez cykl planistyczny NATO**), dla tego dokumentu **przyjęto horyzont do roku 2022.**

**Głównym celem** Strategii jest wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa narodowego.

**Strategia określa** warunki funkcjonowania oraz sposoby rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego. Szczególną rolę w tym systemie odgrywają podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo zewnętrzne, w powiązaniu z podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo wewnętrzne.

Realizacji celu głównego będą służyć **cele operacyjne**

# STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2022

**Cel 1.**  
Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa  
w wymiarze regionalnym i globalnym

**Cel 2.**  
Umocnienie zdolności państwa do obrony

**Cel 3.**  
Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego

**Cel 4.**  
Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

**Cel 5.**  
Tworzenie warunków do rozwoju  
zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego

Cel 1

Cel 2

Cel 3

Cel 4

Cel 5



efektywność

spójność

Rysunek 1. Miejsce *Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP* w hierarchii dokumentów strategicznych



Źródło: Opracowanie własne MON.

# STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2022

## **I. Diagnoza systemu bezpieczeństwa narodowego**

- 1. Uwarunkowania zewnętrzne – środowisko bezpieczeństwa**
- 2. Uwarunkowania wewnętrzne**

## **II. Wyzwania, trendy rozwojowe i wizja rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej**

## **III. Cele strategii i kierunki interwencji**

- 1. Układ celów**
- 2. Cele operacyjne i realizujące je kierunki interwencji**

## **IV. System realizacji strategii**

- 1. Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie i monitorowanie realizacji strategii oraz jej ocenę**
- 2. Dokumenty wdrożeniowe strategii**
- 3. Monitorowanie i ocena realizacji strategii, mechanizmy współdziałania zaangażowanych podmiotów**

## **V. Ramy finansowe strategii**

## WIZJA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

Prognozując rozwój systemu bezpieczeństwa narodowego w perspektywie średniookresowej przyjąć należy, że będzie się on opierał na kompleksowym systemie zabezpieczeń sojuszniczych i bilateralnych, synergicznie połączonym z rozbudowywanym własnym potencjałem cywilno-militarnym.

Wszystkie te rozwiązania powinny być powiązane z rozwojem społeczno-gospodarczym i stanowić dzięki temu zintegrowany system bezpieczeństwa narodowego. Będzie on nadal rozwijany w oparciu o jego dwa zasadnicze elementy: **system obronny państwa i system zarządzania kryzysowego.**

Wizja rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego zakłada, że będzie to system oparty na zmodyfikowanym dotychczasowym modelu i składający się z wewnętrznie skoordynowanych podsystemów kierowania i wykonawczych, powiązanych ze sobą ze względu na realizowaną misję, jaką jest zapewnienie bezpieczeństwa narodowego.

*Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP 2022, RM, Warszawa 2013*





**ZAŁOŻENIA STRATEGII  
BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP  
2014**

# PODSTAWY KONCEPCYJNE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO



## UKŁAD STRATEGII

- 1. Polska jako podmiot bezpieczeństwa.**
  - 1.1. Polska w Europie i świecie.**
  - 1.2. Interesy narodowe i cele strategiczne.**
  - 1.3. Strategiczny potencjał bezpieczeństwa narodowego.**
- 2. Środowisko bezpieczeństwa Polski.**
  - 2.1. Wymiar globalny.**
  - 2.2. Wymiar regionalny.**
  - 2.3. Wymiar krajowy.**
- 3. Koncepcja działań strategicznych. Strategia operacyjna.**
- 4. Koncepcja działań przygotowawczych. Strategia preparacyjna.**

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2014

## ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

### WYMIAR GLOBALNY

- Niekorzystnym zjawiskiem w funkcjonowaniu **ONZ** są występujące w jej ramach obszary **dysfunkcyjności, niedecyzyjności oraz rywalizacji państw i grup regionalnych**, co skutkuje obniżeniem legitymizacji i efektywności jej działań;
- Niepokój budzi postępujące w ostatnich latach **podważanie wiarygodności porozumień rozbrojeniowych**, w tym dotyczących nieprolifracji broni masowego rażenia;
- Problemem bezpieczeństwa światowego pozostanie **utrzymywanie się porządków autorytarnych i postaw konfrontacyjnych**, nieposzanowanie zasad prawa międzynarodowego, standardów demokratycznych, praw człowieka, mniejszości etnicznych i religijnych;
- Zagroženiami dla globalnego bezpieczeństwa pozostaną - **międzynarodowy terrorizm i zorganizowana przestępczość**;
- Pojawiły się nowe zagrożenia, takie jak **cyberprzestępczość, cyberterrorizm, cyberszpiegostwo, cyberkonflikty** z udziałem podmiotów niepaństwowych i **cyberwojna**, rozumiana jako konfrontacja w cyberprzestrzeni między państwami;
- **Różne formy ekstremizmu** o podłożu politycznym, religijnym, etnicznym, społeczno-ekonomicznym i innym, wykorzystujące terrorizm jako instrument działania;
- wyzwaniem staje się **wzrost zapotrzebowania na energię, żywność i wodę pitną**.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2014

## ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

### WYMIAR REGIONALNY

- Bezpieczeństwo Europy **determinowane będzie przez cztery główne czynniki**: NATO, Unię Europejską, strategiczną obecność USA na kontynencie europejskim oraz relacje z Rosją;
- W sąsiedztwie Polski **istnieje ryzyko konfliktów** o charakterze regionalnym i lokalnym, mogących angażować ją pośrednio lub bezpośrednio;
- **NATO** pozostanie najważniejszym sojuszem polityczno-wojskowym oraz gwarantem bezpieczeństwa Polski;
- **Unia Europejska** i rozwijana w jej ramach **Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony (WPBiO)** będą stanowiły istotny czynnik bezpieczeństwa Polski;
- Utrzymywanie się **tendencji spadkowej wielkości budżetów obronnych** państw NATO i UE będzie negatywnie wpływać na zdolności do działania obu organizacji;
- **Reorientacja amerykańskiej polityki zagranicznej** w kierunku Azji i Pacyfiku oraz ewolucja priorytetów USA w sferze bezpieczeństwa międzynarodowego będą wpływały na stan relacji transatlantyckich;
- **Relacje Rosji z Zachodem** pozostaną ważnym czynnikiem oddziałującym na bezpieczeństwo Polski, regionu i Europy. **Odbudowywanie mocarstwowości Rosji** kosztem jej otoczenia oraz nasilanie się jej konfrontacyjnej polityki, czego przykładem jest **konflikt z Ukrainą**, w tym aneksja Krymu, negatywnie rzutuje na stan bezpieczeństwa w regionie.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2014

## ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

### WYMIAR REGIONALNY

- Poważnym wyzwaniem dla bezpieczeństwa europejskiego jest także **sytuacja w regionie Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu**, jak również utrzymujący się potencjał niestabilności **na Bałkanach**;
- **OBWE** dysponuje szerokim instrumentarium rozwiązywania sytuacji kryzysowych, ale jego faktyczna efektywność zależy od zaangażowania państw uczestniczących. Pogłębiające się podziały w Europie powodują, że w najbliższych latach **nie należy spodziewać się poprawy funkcjonowania tej organizacji**;
- Negatywnym zjawiskiem jest **osłabienie reżimu kontroli zbrojeń konwencjonalnych i systemu środków budowy zaufania w Europie (traktat CFE)**;
- **Starzenie się ludności** państw europejskich będzie powodowało obciążenia dla finansów publicznych;
- Wskutek **zależności państw Unii Europejskiej od importu surowców energetycznych**, niezbędne będzie zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez nieprzerwane oraz zdywersyfikowane źródła dostaw gazu ziemnego i ropy naftowej;
- **Zachowanie różnorodności biologicznej** jest ważnym celem polityki europejskiej. Jednym z narzędzi jego realizacji jest sieć obszarów Natura 2000.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2014

## ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

### WYMIAR KRAJOWY

- **Pogarszająca się sytuacja demograficzna**, spowodowana malejącym przyrostem naturalnym i emigracją zarobkową, staje się coraz poważniejszym **wyzwaniem rozwojowym Polski**;
- Bariერą dla dalszego rozwoju jest także utrzymujące się **zjawisko długotrwałego bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego**, a co za tym idzie rozwarstwienia społecznego i nierównego dostępu do dóbr i usług;
- Utrzymywać się będą **wyzwania dla bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego**, w tym te związane z ochroną ludności, bezpieczeństwem imprez masowych i ruchu drogowego oraz przestępczością zorganizowaną, gospodarczą, narkotykową i handlem ludźmi;
- **Międzynarodowy charakter terroryzmu** oraz intensywność jego przejawów sprawiają, że Polska nie jest wolna od tego typu zagrożeń;
- Zwiększone **zainteresowanie obcych służb wywiadowczych** naszym krajem;
- **Wyzwaniem** pozostaje **zapewnienie dostępności, integralności i poufności danych** przetwarzanych w systemach teleinformatycznych administracji publicznej oraz brak jednolitych zabezpieczeń teleinformatycznych;
- **Korupcja** stanowi barierę dla dalszego rozwoju Polski i wyzwanie dla jej bezpieczeństwa ekonomicznego;

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 2014

## ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

### WYMIAR KRAJOWY

- **Wyzwaniem** dla bezpieczeństwa narodowego jest **uzależnienie krajowej gospodarki od dostaw surowców energetycznych z jednego źródła** oraz wahania cen tych surowców;
- **Niezadawalająca konkurencyjność** polskiej gospodarki jest wyzwaniem dla bezpieczeństwa;
- **Wyzwaniem będzie utrzymanie silnej krajowej bazy przemysłowej**, gdyż przemysł pozostaje kluczowym czynnikiem budowania dobrobytu i mocnej pozycji Polski na arenie europejskiej i międzynarodowej;
- **Dekapitalizacja majątku narodowego**, w szczególności infrastruktury przemysłowej, energetycznej, transportowej oraz mieszkaniowej, **może powodować wzrost zagrożenia katastrofami o podłożu technicznym**. Szczególną uwagę należy zwrócić na jej elementy zaliczane do infrastruktury krytycznej;
- **Bezpieczeństwo zdrowotne obywateli** współkształtuje bezpieczeństwo narodowe. Wpływają na nie nasilające się zmiany demograficzne, zmiany warunków środowiskowych oraz rozwój nowych technologii.



## **KONCEPCJA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH** **STRATEGIA OPERACYJNA**

- 1. Działania obronne**
- 2. Działania ochronne**
- 3. Działania społeczne w sferze bezpieczeństwa**
- 4. Działania gospodarcze w sferze bezpieczeństwa**

## **KONCEPCJA PRZYGOTOWAŃ STRATEGICZNYCH** **STRATEGIA PREPARACYJNA**

- 1. Podsystem kierowania bezpieczeństwem narodowym**
- 2. Podsystem obronny**
- 3. Podsystemy ochronne**
- 4. Podsystemy społeczne**
- 5. Podsystemy gospodarcze**

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO 2014

## KONCEPCJA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH - STRATEGIA OPERACYJNA

### **Działania obronne**

Istotą działań obronnych jest **stałe utrzymywanie gotowości do skutecznego reagowania na zagrożenia** dla niepodległości i nienaruszalności terytorialnej Rzeczypospolitej Polskiej. Do działań uzupełniających należy aktywne wykorzystywanie szans i uprzedzające redukowanie ryzyk w dziedzinie bezpieczeństwa, między innymi poprzez udział w międzynarodowych wysiłkach na rzecz ograniczania źródeł zagrożeń, w tym w międzynarodowych operacjach bezpieczeństwa. Służą temu: działania dyplomatyczne na rzecz bezpieczeństwa, działania wojskowe, działania wywiadowcze i kontrwywiadowcze w sferze obronnej oraz funkcjonowanie naukowo-przemysłowego potencjału obronnego.

### **Działania ochronne**

Istotą działań ochronnych jest **zapewnienie warunków dla utrzymywania ładu konstytucyjnego, wewnętrznej stabilności państwa, bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego**, zarówno wspólnych, jak i indywidualnych zasobów materialnych i niematerialnych, a także funkcjonowania infrastruktury krytycznej. Działaniem uzupełniającym powinno być uczestnictwo w promowaniu na arenie międzynarodowej oraz krzewienie w społeczeństwie polskim zasad i świadomości należytego korzystania z praw i wolności człowieka i obywatela.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO 2014

## KONCEPCJA DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH - STRATEGIA OPERACYJNA

### **Działania społeczne w sferze bezpieczeństwa**

Istotą działań społecznych w sferze bezpieczeństwa jest **stworzenie bezpiecznych warunków godziwego życia obywateli oraz rozwoju duchowego i materialnego narodu**. Ochrona dziedzictwa narodowego, w tym zapewnienie możliwości jego bezpiecznego rozwoju, zwłaszcza w sferze ekonomicznej, społecznej i intelektualnej oraz niematerialne wsparcie systemu bezpieczeństwa narodowego należą do kluczowych działań.

### **Działania gospodarcze w sferze bezpieczeństwa**

Istotą działań gospodarczych w sferze bezpieczeństwa jest **ochrona podmiotów i materialnych zasobów** gospodarczego potencjału bezpieczeństwa narodowego przed zagrożeniami w czasie pokoju, kryzysu i wojny **oraz wsparcie** działania podsystemów operacyjnych systemu bezpieczeństwa narodowego.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO 2014

## KONCEPCJA PRZYGOTOWAŃ STRATEGICZNYCH - STRATEGIA PREPARACYJNA

### **Podsystem kierowania bezpieczeństwem narodowym**

**Zmiany instytucjonalne** - konieczne jest instytucjonalne wzmocnienie Rady Ministrów w zakresie kierowania bezpieczeństwem narodowym poprzez powołanie organu pomocniczego.

**Zmiany infrastrukturalne** - pilną potrzebą jest poprawa infrastruktury wykorzystywanej na potrzeby kierowania bezpieczeństwem narodowym zarówno w zakresie modernizacji obiektów specjalnych, jak i wykorzystania nowoczesnych urządzeń technicznych o wysokim poziomie bezpieczeństwa informacyjnego i telekomunikacyjnego

**Zmiany proceduralne** - konieczne jest doskonalenie procedur planowania, organizowania, koordynacji i nadzoru w sferze bezpieczeństwa, zapewniające spójność kierowania bezpieczeństwem narodowym z systemem zarządzania rozwojem kraju.

**Zmiany legislacyjne** - wdrożenie nowych rozwiązań integrujących kierowanie bezpieczeństwem narodowym wymagać może zmian legislacyjnych, które precyzyjnie określałyby rolę władz i instytucji państwowych w systemie bezpieczeństwa narodowego, narzędzia jakimi one dysponują oraz zasady koordynacji działań.

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO 2014

## KONCEPCJA PRZYGOTOWAŃ STRATEGICZNYCH - STRATEGIA PREPARACYJNA

### **Podsystem obronny**

Celem przygotowania podsystemu obronnego jest **utrzymanie i jakościowa transformacja potencjału bezpieczeństwa narodowego w dziedzinie obronnej**, z uwzględnieniem pierwszoplanowej potrzeby posiadania zdolności niezbędnych do zapewnienia bezpośredniego bezpieczeństwa własnego narodu i obywateli oraz terytorium i struktur państwa. Przygotowanie potencjału obronnego obejmuje rozwój dyplomacji, Sił Zbrojnych RP, służb specjalnych działających w sferze obronnej oraz przemysłowego potencjału obronnego.

### **Podsystemy ochronne**

Celem przygotowania podsystemów ochronnych jest dostosowany do strategii operacyjnej **rozwój (organizacyjny, techniczny, szkoleniowy)** służb, straży oraz wszelkich instytucji odpowiedzialnych za ochronę ludności, porządek publiczny i zarządzanie kryzysowe, a także zapewniających swobodę korzystania z praw i wolności obywatelskich.

(Wymiar sprawiedliwości, służby specjalne, instytucje przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu i ekstremizmu, instytucje właściwe do spraw cyberbezpieczeństwa, instytucje ochrony informacji niejawnych, instytucje ochrony infrastruktury krytycznej, służby porządku publicznego, służby bezpieczeństwa powszechnego (ratownictwo i ochrona ludności), służby graniczne, służby ochrony najważniejszych organów władzy i administracji publicznej, inne podsystemy ochronne).

# STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO 2014

## KONCEPCJA PRZYGOTOWAŃ STRATEGICZNYCH - STRATEGIA PREPARACYJNA

### **Podsystemy społeczne**

Celem przygotowania podsystemów społecznych bezpieczeństwa narodowego jest **zapewnienie ich efektywnego funkcjonowania** w razie zagrożenia i wojny oraz doskonalenie zasad, procedur i zdolności realizacji zadań społecznego wsparcia operacyjnych podsystemów.

(System ochrony dziedzictwa narodowego, instytucje edukacji dla bezpieczeństwa, media w systemie bezpieczeństwa narodowego, przeciwdziałanie zagrożeniom demograficznym, bezpieczeństwo socjalne)

### **Podsystemy gospodarcze**

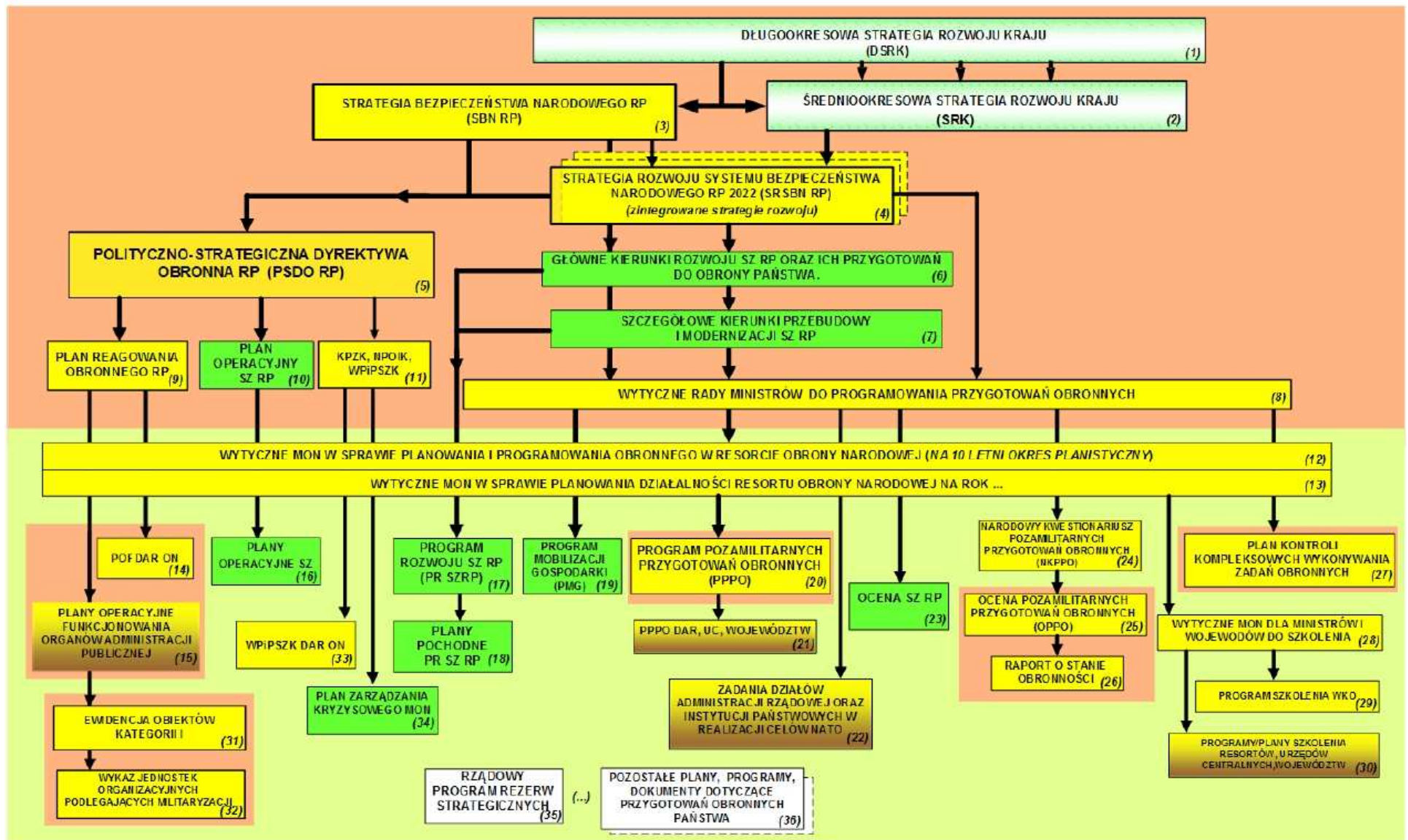
Celem przygotowań podsystemów gospodarczych bezpieczeństwa narodowego jest **opracowanie i wdrożenie odpowiednich strategii i programów** zapewniania bezpiecznego funkcjonowania podmiotów gospodarczych państwa w czasie zagrożenia i wojny oraz realizacja zadań gospodarczego wsparcia operacyjnych podsystemów systemu bezpieczeństwa narodowego.

(Instytucje bezpieczeństwa finansowego, podmioty bezpieczeństwa energetycznego, system rezerw strategicznych, bezpieczeństwo żywnościowe, podmioty ochrony środowiska naturalnego, jednostki naukowe)

# KONCEPCJA OBRONNA RP 2017

- 1. ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA RP DZISIAJ I W PERSPEKTYWIE 15 LAT**
- 2. KONTEKST GLOBALNY**
- 3. GŁÓWNE ZAGROŻENIA I WYZWANIA**
- 4. POLSKA OBRONNOŚĆ W PERSPEKTYWIE 2032 ROKU**
- 5. KATALOG ZADAŃ SIŁ ZBROJNYCH RP**
- 6. MODEL SIŁ ZBROJNYCH RP 2032**
- 7. SYSTEM KIEROWANIA I DOWODZENIA SIŁAMI ZBROJNYMI RP**
- 8. OBRONA NARODOWA JAKO WYSIŁEK CAŁEGO PAŃSTWA**
- 9. POLITYKA OBRONNA OPARTA NA ANALIZIE DANYCH**

# HIERARCHIA ZASADNICZYCH, NARODOWYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH OBRONNOŚCI



## LEGENDA:

  - dokumenty opracowywane/ współopracowywane przez komórki organizacyjne MON

  - dokumenty opracowywane przez organy administracji publicznej

  - dokumenty opracowywane/ współopracowywane przez Sztab Generalny WP

  - dokumenty zatwierdzane, przyjmowane, wydawane przez prezydenta RP, Prezesa RM, Radę Ministrów

  - dokumenty zatwierdzane, przyjmowane przez Ministra Obrony Narodowej

  - pozostałe dokumenty (plany, programy, wykazy zestawienia, ...) dotyczące przygotowań obronnych państwa opracowywane na szczeblu centralnym, resortowym lub terenowym

← - zależności hierarchiczne między dokumentami



# ZAGADNIENIA DO KONWERSATORIUM

## **Normatywny wymiar systemu bezpieczeństwa narodowego.**

- **Konstytucja i strategie bezpieczeństwa narodowego RP (2007 i 2014)**
- **Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego 2022 (2013)**
- **Strategia obronności RP (2009) – strategia sektorowa do SBN.**
- **Koncepcja obronna RP (2017).**
- **Ustawy, rozporządzenia Rady Ministrów oraz rozporządzenia sektorowe poszczególnych ministerstw dotyczące bezpieczeństwa narodowego.**

# STANY NADZWYCZAJNE

## STANY NADZWYCZAJNE - art. 228 Konstytucji RP

W sytuacjach szczególnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki konstytucyjne są niewystarczające, może zostać wprowadzony odpowiedni stan nadzwyczajny:



STAN KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ



STAN WYJĄTKOWY



STAN WOJENNY



Stan nadzwyczajny może być wprowadzony tylko na podstawie ustawy, w drodze rozporządzenia, które podlega dodatkowemu podaniu do publicznej wiadomości.

# STANY NADZWYCZAJNE

## KRYZYS POLITYCZNO - MILITARNY

Rozporządzenie  
Prezydenta RP

Konstytucja RP - art. 229



Rozporządzenie  
Prezydenta RP

Konstytucja RP - art. 230



**STAN  
WYJĄTKOWY**

## KRYZYS NIEMILITARNY

Rozporządzenie RM

Konstytucja RP - art. 232

**STAN  
KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ**



## STAN WOJENNY

### Art. 229 Konstytucji RP

**W razie zewnętrznego zagrożenia państwa, zbrojnej napaści na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub gdy z umowy międzynarodowej wynika zobowiązanie do wspólnej obrony przeciwko agresji, Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów może wprowadzić stan wojenny na części albo na całym terytorium państwa.**

### Art. 231 Konstytucji RP

**Rozporządzenie o wprowadzeniu stanu wojennego lub wyjątkowego Prezydent Rzeczypospolitej przedstawia Sejmowi w ciągu 48 godzin od podpisania rozporządzenia.**

**Sejm niezwłocznie rozpatruje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej. Sejm może je uchylić bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.**

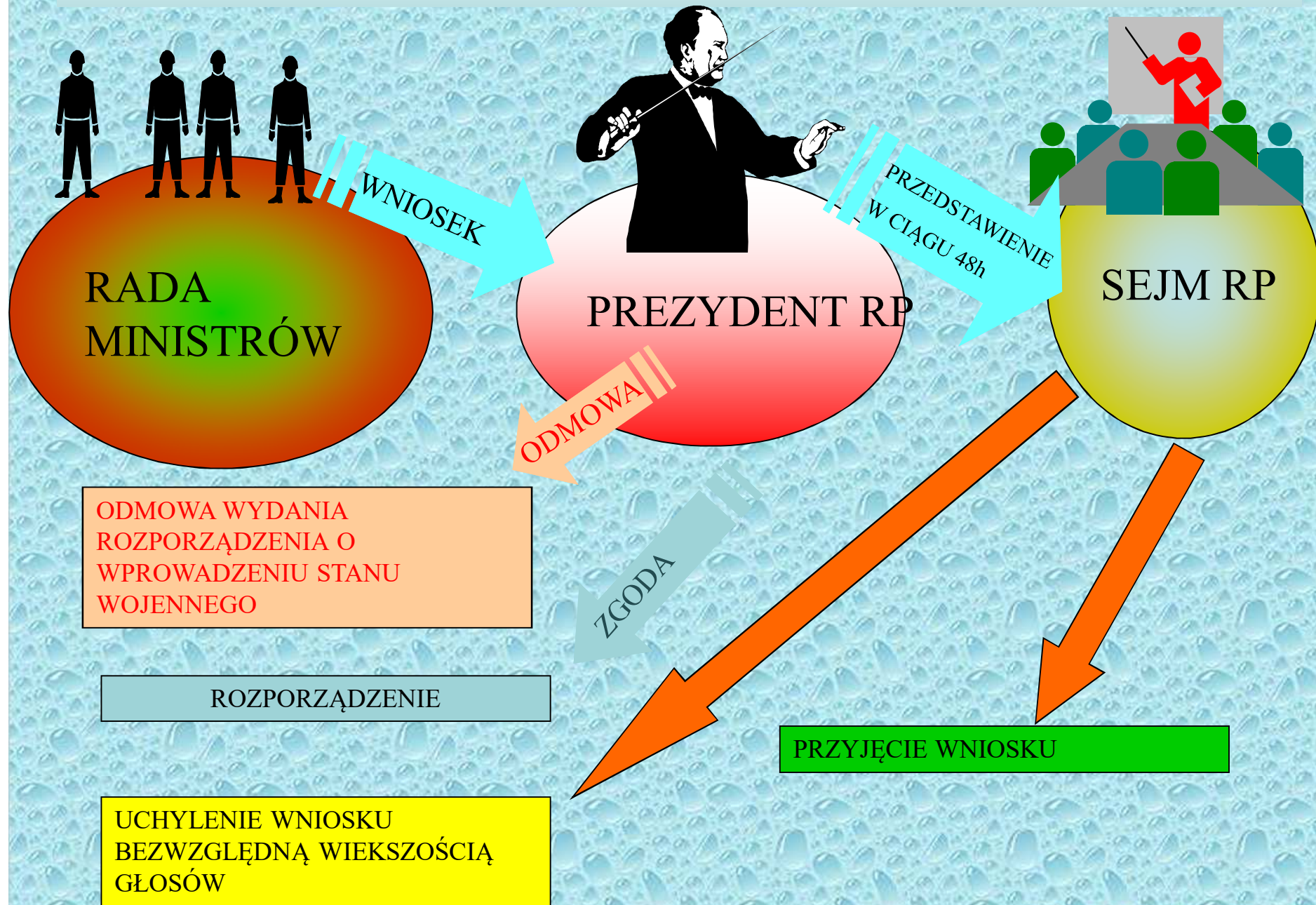
## STAN WOJENNY

### Art. 231 Konstytucji RP

Rozporządzenie o wprowadzeniu stanu wojennego lub wyjątkowego Prezydent Rzeczypospolitej **przedstawia Sejmowi w ciągu 48 godzin** od podpisania rozporządzenia.

Sejm niezwłocznie rozpatruje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej. Sejm może je uchylić bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

# PROCES WPROWADZENIA STANU WOJENNEGO



## STAN WOJENNY

### Ustawa Art. 2.

W razie zewnętrznego zagrożenia państwa, w tym **spowodowanego działaniami o charakterze terrorystycznym lub działaniami w cyberprzestrzeni**, zbrojnej napaści na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub gdy z umowy międzynarodowej wynika zobowiązanie do wspólnej obrony przeciwko agresji, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może, na wniosek Rady Ministrów, wprowadzić stan wojenny na części albo na całym terytorium państwa.

Przez **zewnętrzne zagrożenie państwa** rozumie się celowe działania, godzące w niepodległość, niepodzielność terytorium, ważny interes gospodarczy Rzeczypospolitej Polskiej lub zmierzające do uniemożliwienia albo poważnego zakłócenia normalnego funkcjonowania państwa, podejmowane przez zewnętrzne w stosunku do niej podmioty.



# STAN WOJENNY

## Ustawa Art. 2.

Przez **cyberprzestrzeń**, o której mowa w ust. 1, rozumie się przestrzeń przetwarzania i wymiany informacji tworzoną przez systemy teleinformatyczne, określone w ustawie o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, wraz z powiązaniem między nimi oraz relacjami z użytkownikami.

We wniosku Rada Ministrów określa:

- **przyczyny i obszar**, na którym ma być wprowadzony stan wojenny;
- **odpowiednie do stopnia i charakteru zagrożenia**, w zakresie dopuszczonym niniejszą ustawą, **rodzaje ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela**.

# STAN WYJĄTKOWY



## STAN WYJĄTKOWY

### Art. 230 Konstytucji RP

1. **W razie zagrożenia konstytucyjnego ustroju państwa, bezpieczeństwa obywateli lub porządku publicznego**, Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów może wprowadzić, na czas oznaczony, nie dłuższy niż 90 dni, stan wyjątkowy na części albo na całym terytorium państwa.
2. Przedłużenie stanu wyjątkowego może nastąpić tylko raz, za zgodą Sejmu i na czas nie dłuższy niż 60 dni.

### Art. 231 Konstytucji RP

Rozporządzenie o wprowadzeniu stanu wojennego lub wyjątkowego Prezydent Rzeczypospolitej **przedstawia Sejmowi w ciągu 48 godzin** od podpisania rozporządzenia.

Sejm niezwłocznie rozpatruje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Sejm może je uchylić bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów.

## STAN WYJĄTKOWY

### Ustawa art. 2.

W sytuacji szczególnego zagrożenia konstytucyjnego ustroju państwa, bezpieczeństwa obywateli lub porządku publicznego, **w tym spowodowanego działaniami o charakterze terrorystycznym lub działaniami w cyberprzestrzeni**, które nie może być usunięte poprzez użycie zwykłych środków konstytucyjnych, Rada Ministrów może podjąć uchwałę o skierowaniu do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o wprowadzenie stanu wyjątkowego.

We wniosku Rada Ministrów **określa przyczyny** wprowadzenia i niezbędny **czas trwania** stanu wyjątkowego oraz **obszar**, na jakim stan wyjątkowy powinien być wprowadzony, a także odpowiednio do stopnia i charakteru zagrożenia, w zakresie dopuszczonym niniejszą ustawą, **rodzaje ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela**.

## STAN WYJĄTKOWY

**Działania** przywracające konstytucyjny ustrój państwa, bezpieczeństwo obywateli lub porządek publiczny, a w szczególności koordynację i kontrolę funkcjonowania administracji rządowej i samorządowej **wykonują**:

- **Prezes Rady Ministrów** - w przypadku wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze większym niż obszar jednego województwa;
- **właściwy wojewoda** - w przypadku wprowadzenia stanu wyjątkowego na obszarze lub części obszaru jednego województwa.

Prezes Rady Ministrów jest obowiązany do **informowania na bieżąco Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej** o skutkach wprowadzenia stanu wyjątkowego oraz o rodzaju i rezultatach działań podejmowanych w celu przywrócenia normalnego funkcjonowania państwa.

# STAN KŁĘSKI ŻYWIOŁOWEJ





# STAN KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

## Art. 232 Konstytucji RP

W celu zapobieżenia **skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia** Rada Ministrów może wprowadzić na czas oznaczony, **nie dłuższy niż 30 dni**, stan klęski żywiołowej na części albo na całym terytorium państwa. Przedłużenie tego stanu może nastąpić za zgodą Sejmu.

## Art. 2 Ustawy

Może być wprowadzony na wypadek:

- katastrof naturalnych;
- awarii technicznych (noszących znamiona katastrofy).

Stan ten wprowadza się w celu zapobieżenia skutkom wyżej wymienionych katastrof, oraz w celu ich usunięcia.

# STAN KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

Stan klęski żywiołowej **może być wprowadzony:**

- na obszarze, którym wystąpiła klęska żywiołowa;
- na obszarze, którym wystąpiły lub mogą wystąpić skutki tej klęski;
- na czas który jest potrzebny dla zapobieżenia, lub na czas niezbędny do usunięcia skutków klęski (nie dłużej niż 30 dni).



# STAN KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

**Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić stan klęski żywiołowej z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwego wojewody.**

**W rozporządzeniu określa się przyczyny, datę wprowadzenia oraz obszar i czas trwania stanu klęski żywiołowej, a także, w zakresie dopuszczonym niniejszą ustawą, rodzaje niezbędnych ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela.**

**Rozporządzenie ogłasza się w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto podaje do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia właściwego wojewody przez rozplakatowanie w miejscach publicznych, a także w sposób zwyczajowo przyjęty na danym obszarze.**

# STAN KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

Stan klęski żywiołowej **może zostać przedłużony** na czas oznaczony, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, po wyrażeniu przez Sejm zgody na to przedłużenie.

**Rada Ministrów**, w drodze rozporządzenia, **znosi stan klęski** żywiołowej na całym obszarze jego obowiązywania lub na części tego obszaru przed upływem czasu, na który został wprowadzony, jeżeli ustaną przyczyny jego wprowadzenia

# ZAGADNIENIA DO KONWERSATORIUM

## **Normatywny wymiar systemu bezpieczeństwa narodowego:**

- **Konstytucja i strategie bezpieczeństwa narodowego RP (2007 i 2014)**
- **Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego 2022 (2013)**
- **Strategia obronności RP (2009) – strategia sektorowa do SBN.**
- **Ustawy, rozporządzenia Rady Ministrów oraz rozporządzenia sektorowe poszczególnych ministerstw.**